

Lunds universitet

Sociologiska institutionen

Vår väg mot de andra

- En dokumentanalys av Nordiska motståndsrörelsens skapande av en högerextrem maktidentitet genom manifestet *Vår väg*

Författare: Tom Rabar

Kandidatuppsats: SOCK04, 15 hp

VT-18

Handledare: Henriette Frees Esholdt

Tack

Jag vill börja med att tacka min handledare Henriette som för en kort stund fick mig att tro att jag faktiskt hade börjat förstå danska, men framförallt för dina stimulerande idéer och tips, för all tid och allt engagemang du lagt ned på att läsa och komma med feedback under arbetets gång. Jag vill också tacka de personer utan vilkas stöd denna uppsats inte hade varit möjlig att genomföra. Tack mamma och pappa för att ni alltid finns där och stöttar mig. Tack Hedvig för ditt stöd under hela den här skrivprocessen och studietiden, för att du har bollat idéer med mig och alltid ställt upp för mig, trots att du har haft egna åtaganden att tänka på. Tack!

Lund 2018

ABSTRAKT

Författare: Tom Rabar

Vår väg mot de andra - En dokumentanalys av Nordiska motståndsrörelsens skapande av en högerextrem maktidentitet genom manifestet *Vår väg*

Kandidatuppsats: SOCK04, 15 hp

Handledare: Henriette Frees Esholdt

Sociologiska institutionen, vårterminen 2018

Studien tar utgångspunkt i våldsbejakande extrema miljöer och hur dessa skapar och förmedlar en bild av sig själva som starka utifrån svagare samhällsgrupper. Den organisation som har analyserats är Nordiska motståndsrörelsen (hädanefter förkortat NMR) och deras manifest *Vår väg*, i vilket de uttrycker sin ideologiska övertygelse. I det empiriska materialet har två retoriska teman uppmärksammas och valts ut, dessa kallas i framställningen kulturella och biologiska aspekter. Utifrån dessa teman har också frågeställningar formulerats och analysdelen delats upp. Empirin har i analysdelen sammanförts med teorierna om etablerade och outsiders (Elias & Scotson, 1965/2010) och orientalism (Said, 1978/2016). De kulturella likheterna handlar om att den etablerade gruppen, i detta fall NMR, behöver en outsidergrupp i form av sina meningsmotståndare för att bygga upp en stark gemenskap både genom intern sammanhållning och extern separering. Att dela in grupperna i etablerade och outsiders får också effekten att outsidergruppen ses som mindre värd samt att det är den etablerade gruppen som är idealet (Elias & Scotson, 1965/2010). I de biologiska aspekterna återfinns stora likheter i hur orienten presenterades av de europeiska orientalisterna som ett lägre stående folk. Orientens samhällen ansågs mindre utvecklade och individerna ointelligenta och primitiva. NMR ser på ett liknande sätt som européerna sig själva som en överlägsen grupp och att de därav har rätt att styra över dem som är lägre stående, för deras eget bästa.

Nyckelord: Extremism, högerextremism, Nordiska motståndsrörelsen, identitet, orientalism, etablerade och outsiders.

Innehåll

1	Introduktion	5
1.1	Frågeställning och syfte	5
1.2	Avgränsningar	6
1.3	Om Nordiska motståndsrörelsen	6
1.3.1	Anti-demokratisk, våldsbejakande eller extremistisk?	7
2	Tidigare forskning	9
3	Teori	10
3.1	Orientalism	10
3.2	Etablerade och outsiders	11
4	Metod	12
4.1	Dokumentanalys som metod	12
4.2	Material	14
4.3	Analysstrategi	15
4.4	Etik	15
4.5	Tillförlitlighet, trovärdighet och generalisering	17
5	Analys och resultat	18
5.1	Kulturella aspekter	18
5.2	Biologiska aspekter	24
6	Avslutande diskussion	27
6.1	Vidare forskning	29
7	Referenser	30

1 Introduktion

Regeringen betonar i sin rapport *Våldsbejakande extremism i Sverige – nuläge och tendenser* (Ds 2014:4) att våldsbejakande extremistmiljöer kan utgöra ett hot mot samhällets grundläggande struktur, dess styrelseskick och de politiska företrädarna på olika nivåer. I förlängningen innebär detta att de våldsbejakande extremistmiljöerna även kan utgöra ett hot mot demokratin och ett allvarligt hot mot medborgares möjligheter att utöva sina demokratiska rättigheter (Ds 2014:4).

Sedan 2015 har det från regeringens sida efterfrågats kunskap och kartläggning av de så kallade extrema miljöerna i Sverige. Sedan dess har flera initiativ tagits från bland annat kommuner och myndigheters håll. När den nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism ställde frågan till kommunerna om vilka våldsbejakande extremgrupper som de uppfattade som mest aktiva i just deras kommun blev det dominerande svaret de högerextrema. (Samordnaren, 2016, ss. 7–8)

Den senaste tiden har en grupp stuckit ut lite extra och varit mer aktiv än många andra. NMR låg bakom våldsamma demonstrationer i Kärrtorp 2013 (Dickson & Mattsson, 2013) och Göteborg 2017 (Olausson, Snöblom & Abrahamsson, 2017) vilket gör organisationen än mer aktuell att studera. En naturlig följd av dessa händelser är att söka förståelse för att på ett mer grundläggande plan förstå organisationen bakom händelserna.

Studien kommer att med ett sociologiskt perspektiv undersöka hur NMR skapar sin högerextrema identitet utifrån bilden av ”de andra”. ”De andra” är enligt NMR:s definition alla som står under inflytande av den judiska världskonspirationen och andra meningsmotståndare. En av de grupper som NMR har ett starkt fokus på att särskilja sig från är etniska minoriteter.

Tidigare forskning inom området högerextremism har fokuserat på att förstå individerna bakom och anledningar till varför de har valt att ansluta sig samt varför de sedermera också lämnar miljön. Jag upplever att det som saknats på området är en förståelse av hur organisationerna skapar och bibehåller sin högerextrema identitet och bilden av sig själva som en överordnad grupp. Detta kommer inom ramen för denna studie att undersökas i en svensk kontext utifrån NMR:s manifest *Vår väg* (NMR, 2015).

1.1 Frågeställning och syfte

I studien kommer följande frågeställning undersökas:

Hur skapar Nordiska motståndsrörelsen en högerextrem maktidentitet som överordnade, genom att avgränsa sig från andra grupper i samhället, utifrån kulturella respektive biologiska aspekter?

Det övergripande syftet med studien är att, med hjälp av begreppen orientalism samt etablerade och outsiders, belysa vad som krävs för att skapa NMR:s överordnade identitet och hur den bibehålls. Detta för att fylla den kunskapslucka som identifierats inom det förebyggande arbetet och forskningen på extremism i stort.

1.2 Avgränsningar

Uppsatsen inriktar sig på en svensk kontext och med NMR som specifik organisation i fokus. Inom organisationen finns en mängd olika dokument men det som kommer att undersökas är deras manifest *Vår väg*. I manifestet särskiljer sig NMR tydligt från andra grupper i samhället och den grupp som studien kommer att fokusera mest på är de etniska minoritetsgrupperna och mer specifikt invandrare. Anledningen till denna avgränsning är att göra det möjligt att på ett konkret sätt belysa skillnaderna som NMR menar finns mellan grupperna.

1.3 Om Nordiska motståndsrörelsen

Under 1990-talet bildades ett flertal nationalsocialistiska organisationer i Sverige. En av dem var Svenska motståndsrörelsen. De sågs som en elitistisk organisation och till skillnad från många andra organisationer med liknande ideologier var det inte möjligt att omedelbart bli medlem. Istället var det en successiv process där individerna testades för att se om de höll måttet under en längre tid. Inför valet 2014 började Svenska motståndsrörelsen att bli mer aktiv, de försökte kupa sig in på Sverigedemokraternas valsedlar och utförde flera manifestationer och demonstrationer. (Löow, 2015)

Svenska motståndsrörelsen uppgavs ha systerorganisationer i de nordiska länderna som alla under 2014 slöt upp bakom paraplyorganisationen Nordiska motståndsrörelsen (NMR) (Ds 2014:4, s. 78). Samma år togs ett beslut att formellt bilda ett politiskt parti (Lund, 2014).

NMR själva beskriver sig som en:

Revolutionär nationalsocialistisk kamporganisation och ett registrerat politiskt parti. /.../ Revolutionär därför att vi inte bara vill reformera det samhälle vi lever i idag utan istället skapa något helt nytt. /.../ Kamporganisation innebär att vi inte enbart är ett parti som ställer upp i val utan istället kämpar vi även utomparlamentariskt på alla fronter som är tänkbara för att nå våra mål. (NMR, 2018a)

NMR:s ideologi bygger på övertygelsen att den nordiska rasen är överlägsen andra på grund av den historiska isoleringen från främmande kulturer och folkslag. Detta, menar de, har lett till att en unik genupsättning, kultur och samhällsbyggaranda bevarats. Dessa gener visar sig inte bara genom visuella attribut utan också genom unika egenskaper som samarbetsvilja, uppfinningsrikedom och pliktrogenhet som inte går att finna i samma utsträckning någon annanstans på jorden. NMR:s huvudfråga är raslig överlevnad och frihet. Det största hotet mot detta sägs vara massinvandringen av rasfrämmande människor i kombination med att dessa ”invandrare främlingar” skaffar barn med svenska kvinnor och män. NMR påstår att det därför håller på att ske en fysisk undanträngning och ett folkmord på den nordiska befolkningen (NMR, 2015, s. 8). Christer Mattsson vid Göteborgs universitet menar att det inte finns några exakta siffror antalet medlemmar i organisationen men att det rör sig om någonstans mellan 150–200 aktivister. Vidare kan det vid demonstrationerna vara uppemot 600–700 som går i leden. (Eriksson, 2017). På sin hemsida listar NMR ett 30-tal kandidater som ställer upp i valet i år (NMR, 2018b).

1.3.1 Anti-demokratisk, våldsbejakande eller extremistisk?

I detta avsnitt undersöks hur NMR, i enlighet med de rådande begreppsdefinitionerna, kan studeras. Begreppen anti-demokratisk och våldsbejakande är hämtade från Hemmingsen (2012) och extremism är det begrepp som Säkerhetspolisen (Säkerhetspolisen, 2010) använder sig av för att klassificera miljöerna.

Begreppet anti-demokratisk använder Hemmingsen (2012, s. 12) för att beskriva de miljöer som aktivt söker motarbeta demokratin genom att exempelvis hindra andra från att delta i demokratiska val. Det är alltså inte tillräckligt att vara motståndare till demokratin för att klassas som anti-demokratisk utan gruppen, organisationen eller individen måste företa en aktiv handling som motarbetar den. Hemmingsen menar vidare att de anti-demokratiska miljöerna har stora likheter med varandra, de har till viss del samma ideologi, bild av vem fienden är och existerar dessutom i geografisk närhet till varandra. (Hemmingsen, 2012, s. 12–18)

Våldsbejakande menar hon är miljöer som aktivt söker främja brukandet av våld. Det handlar då inte enbart om att begå våldsamma handlingar i rättslig mening utan också genom att stötta, uppmana och råda till sådana handlingar. Därför anser Hemmingsen att begreppet våldsbejakande har en bredare och mer täckande definition än exempelvis ”våldsam”, ”militant” eller ”extremistisk”, som ofta används i litteraturen. (Hemmingsen, 2012, s. 12)

Begreppet *extrem*, och således även *extremism*, kommer enligt Säkerhetspolisen (2010, s. 26) från att någonting tillhör en ytterlighet av en tilltänkt skala. Extremism tillskrivs rörelser, ideologier eller individer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning (Säkerhetspolisen, 2010, s. 27). Kring begreppet *extremism* har det skapats en polariserande debatt bland lagstiftare, politiker och akademiker om vad som faktiskt ska räknas som något extremt och vem som har tolkningsföreträde i frågan (Awan, 2013, s. 8).

Som framkommer av de olika begreppsdefinitionerna är begreppen anti-demokratisk och våldsbejakande tydliga i vad de åsyftar och vart gränserna går för att motsvara det ena eller andra begreppet. Extremism är däremot mer av en politisk skala där *åsikterna* är det som spelar roll. Begreppet preciserar inte, enligt den ovan nämnda definitionen, vem det är som ska tycka att det är extremt och vilken skala det rör sig om. Denna problematik leder till att begreppet extremism är svårt att använda i ett konkret fall som när en specifik organisation ska undersökas.

Begreppet anti-demokratisk kräver istället ”en aktiv handling som motarbetar [demokratin]”. NMR är ett politiskt parti vilket betyder att de har valt att gå den konventionella vägen för att få makt, samtidigt menar de i sitt manifest:

Att vara en så kallad demokrat idag är alltså i praktiken att vara anhängare, medvetet eller omedvetet, till den sionistiska självutnämnda elit som styr västvärlden och den folkmordspolitik som dessa för. Om det här är den verkliga innebörden av ordet demokrati – ja då är vi svurna fiender till detta. (NMR, 2015, s. 20)

Även om NMR alltså själva anser sig ha den ”rätta” bilden av vad demokrati är handlar de på ett sätt som inte direkt främjar den demokratiska friheten. Exempel på detta ser återfinns i Kärrtorp 2013 (Dickson & Mattsson, 2013) och Göteborg 2017 (Olausson, Snöblom & Abrahamsson, 2017).

Begreppet våldsbejakande definieras som miljöer som ”aktivt söker främja brukandet av våld” (Carlsson, 2016, s. 12). Av Säkerhetspolisen (Säkerhetspolisen, 2010) beskrivs NMR som en ”våldsbejakande organisation”. Carlsson anser att det är problematiskt

att definiera en organisation eller miljö som våldsbejakande extremistiskt eftersom han anser att det enbart är bejakandet och användandet av våld som kan ses som problematiskt och avvikande ur en samhällssynpunkt. Dock menar han att det vi bör ha i åtanke när vi kategoriserar in i våldsbejakande och extremism att båda begreppen är beroende av den sociala och politiska kontext den verkar i och de maktförhållanden som där råder. (Carlsson, 2016, s. 12–14)

2 Tidigare forskning

Det finns stora mängder tidigare forskning som inriktar sig på nationell högerextremism i de nordiska länderna. Exempel på detta är Due Enstad (2017) som studerar efterdyningarna av terrordådet på Utøya 2011 och hur detta med hjälp av öppna källor kan kopplas till den ryska högerextremismen. Fangen (2001) studerar nynazistiska miljöer i Norge genom deltagande observationer där hon fokuserar på ideologi, kön, klass med mera. Hervik (2006) skriver om nationalism i Danmark ur ett historiskt perspektiv. Det finns även omfattande studier som fokuserar på att det har skett en modernisering av de högerextrema partierna vilket har lett till att många har gått ifrån att vara öppet rasistiska till att hävda att de inte ser en ”ras” som bättre än någon annan. Detta ska i sin tur ha bidragit till att partierna nådde ut till en större massa, vilket förklarar framgångarna under de senaste decennierna i framförallt Europa (Se Eatwell 2003; Betz & Immerfall 1998).

I den svenska kontexten har Helene Lööw (1998,2015) gjort uttömmande studier på nazismens historia och moderna utveckling, hur grupperna har påverkats av händelser i samtiden, hur de uttrycker sig i symboler och propaganda med mera. Ett annat vanligt tema är vägen in och ut ur extrema miljöer, se exempelvis Carlsson (2016) som har gjort en kunskapsöversikt över den befintliga litteraturen med fokus på autonoma miljöer, vit maktmiljöer och den våldsbejakande islamistiska miljöer.

Våra svenska myndigheter jobbar främst med frågorna på uppdrag av *Center mot våldsbejakande extremism (CVE)*, som har tagit över rollen från den tidigare *Nationella Samordnaren mot Våldsbejakande Extremism*, för att skapa underlag för hur just deras organisation kan bli bättre på att förstå, förebygga och hantera våldsbejakande extremism (CVE, 2018). Detta fick som effekt att det finns en stor mängd myndighetsdokument på området. De viktigaste dokumenten för svenska myndigheter är skrivna av regeringen (Ds 2014:4), Säkerhetspolisen (2010) och Brottsförebyggande rådet (2009). Exempel på andra

myndigheter som tar sin utgångspunkt i dessa rapporter är Kriminalvården (2016), Socialstyrelsen (2017) och Polismyndigheten (2017).

3 Teori

De teorier som presenteras i avsnittet är de teorier som kommer att användas i analysen för att besvara forskningsfrågan om hur NMR skapar sin överordnade maktidentitet.

3.1 Orientalism

Said (1978/2016) undersöker hur en diskurs om ”de andra” har institutionaliserat Europa och européernas syn på orienten under historien. Said menar vidare att:

.../ Orienten [har] bidragit till definitionen av Europa (eller Västerlandet) genom att vara dess motbild, motidé, motsatta personlighet eller motsatta erfarenhet. Ändå är detta orienten inte bara en föreställning. Orienten är en integrerad del av Europas materiella civilisation och kultur. (Said, 1978/2016, s. 64)

Europa har definierat och skapat orientalismen som ett begrepp för romantik, exotism och märkliga upplevelser. Orienten var en av Europas äldsta och rikaste kolonier, där fanns källan till hela européernas civilisation. Tillsammans med orientens geografiska närhet till Europa och positionen som medtävlande på det kulturella planet har detta lett till att orienten har fått en mycket speciell plats i den europeiska historien, som ”de andra”. (Said, 1978/2016, ss. 63–64)

Sedan 1800-talet har denna diskurs använts för att försäkra en kulturell överlägsenhet och skapandet av två grupper, vi och de. Det är genom det diskursiva skapandet av ”de andra” som bilden av oss själva kan skapas och då som överordnade. (Said, 1978/2016)

Begreppet orientalism kommer från en tanke om att finna rötterna till Europas ursprung och därigenom lokalisera ”de andra”. I en tid av okunskap togs allt de lärda sa som sanningar, även om det egentligen handlade om myter, åsikter eller fördomar. Orienten sågs av västvärlden som en plats som lämpade sig väl för akademiska studier, utställningar på museum och som en möjlighet att belysa antropologiska teoretiseringar från rasbiologiska, lingvistiska och kulturella aspekter. Detta var möjligt enbart på grund av den hierarkiska överlägsenhet som väst ansåg sig besitta. (Said, 1978/2016, ss. 71–72)

Said menar vidare att synen på sig själv som översittare leder till en hög grad av förtroende både till sin egen men även de likasinnades kapacitet. Tillsammans med en historia

av ekonomisk och militär dominans börjar bilden av europén som den intelligenta varelsen i ett mekaniskt välsmort samhälle och av orienten som den primitiva i ett vilset och osammanhängande samhälle att skapas. Att applicera ett begrepp som syftar till att förklara kulturella, ideologiska och sociala omständigheter, såsom orientalism, bidrar till att skapa en bild av orienten som ett objekt. Detta objekt går därefter att förminska och förstå. (Said, 1978/2016)

När Said talar om diskurser utgår han ifrån Michel Foucaults definition. Foucault menar att det är en stark sammansluten del av den sociala vetenskapen, ett system av uttalanden om hur världen bör förstås. Med andra ord är en diskurs en ram inom vilken vissa åsikter inte kan finnas samtidigt som andra får mer utrymme. *Vad* vi vet är alltså bestämt av *hur* vi vet det. Inom detta ramverk ”bestämde” vad orienten skulle betraktas som och genom den analysen kan orientalismen förstås som begrepp och diskurs samt hur Europa genom konstruktionen av detta begrepp kunde bibehålla makten. (Said, 1978/2016)

3.2 Etablerade och outsiders

Elias och Scotson (1965/2010) undersökte mellan 1959–1960 en engelsk förort vid namn Winston Parva. Bakgrunden var att området hade statistisk sett en högre ungdomskriminalitet än liknande områden i närområdet varpå författarna ville förstå varför. Det som undersökningen kom att studera var en episod i utvecklingen av ett industriellt och urbant område, ett minisamhälle. I denna utveckling förekom slitningar och störningar mellan de två olika grupperna som hade utkristalliserats. De som redan bodde i området, de etablerade, hade i lugn och ro bosatt sig, upprättat ett stabilt och socialt liv samt en gemenskapstradition utifrån nationella förutsättningar. Det fanns en stolthet hos den etablerade gruppen över det som de åstadkommit i form av sociala normer och levnadssätt som var nära knutet till deras självaktning och den respekt de ansåg sig förtjäna. Denna grupp ställdes inför att människor som avvek från det som de värderade högst flyttade in mitt ibland dem, outsider-gruppen. Nykomlingarna upplevdes som ett hot mot den ordning de hade byggt upp och därför sökte sig den etablerade gruppen mer och mer till varandra och de normer som ställts upp. (Elias & Scotson, 1965/2010, ss. 205–208)

Vid analysen av områdena fanns det ingenting som särskilde dem i form av klassammansättning, etniskt ursprung eller ordning. Istället framkom det att skillnaderna låg i hur grupperna internt var organiserade och deras grad av social sammanhållning. Detta bidrog sedan i sin tur till integrationen av nya medlemmar och sammanhållningen i gruppen. Den så

kallade etablerade gruppen bestod av en social gruppering med gemensam historia, ett ideal om att det finns ett "vi" samt att detta "vi" förtjänade högre social status än outsider-gruppen. Outsider-gruppen är följaktligen de individer som inte kan identifiera sig med "vi-idealet". De har inte heller en gemensam historia med traditioner eller sociala band som knyter dem till varandra. (Elias & Scotson, 1965/2010)

En grundläggande idé i presentationen av de båda grupperna är den strukturella regelbundenheten. Den handlar om att den etablerade gruppen beskriver outsidergruppen som helhet som "de dåliga" utifrån de egenskaperna som återfinns hos de värsta, den anomiska minoriteten. Den etablerade gruppens självbild tenderar däremot att formas av den exemplariska och bästa delen av gruppen, den nomiska delen. Med denna logik kan således den etablerade gruppen alltid hävda att denne är god och att outsidergruppen är dålig. (Elias & Scotson, 1965/2010, ss. 31–32)

4 Metod

I detta metodavsnitt kommer jag att löpande diskutera de metodologiska val, svårigheter och möjligheter som denna studie har inneburit och varför jag har valt att ta de vägar jag har gjort. Jag kommer också att diskutera vilka andra möjliga metodval som hade kunnat tänkas vara lämpliga och argumentera för varför vissa av dem inte valdes.

Den metod som har används i denna studie är en dokumentanalys i form av en enkel fallstudie (Yin, 1989/2003, ss. 39–42). Detta innebär att det som eftersträvas är att skapa förståelse för och synliggöra fenomen utifrån ett helhetsperspektiv (Denscombe, 2016, ss. 91–93). På resultaten har analysmetoden innehållsanalys i enlighet med Bryman (2016) och Pickering (2004) applicerats för att skapa en djupare förståelse.

4.1 Dokumentanalys som metod

För att besvara min forskningsfråga om hur Nordiska motståndsrörelsen skapar sin självbild i en överordnad maktposition har jag valt att göra en dokumentanalys av deras manifest *Vår väg* (NMR, 2015).

Bryman (2016) menar att det som särskiljer en dokumentanalys från andra forskningsmetoder är att empirin inte är insamlad av forskaren själv utan består av redan befintliga dokument. Vidare innebär inte det faktum att dokumenten redan finns där ute att arbetet blir enklare eller mindre problematiskt. (Bryman, 2016, s. 546)

En dokumentanalys har som syfte att tolka ett skriftligt material, att sätta texten tillsammans med kontexten för att genom olika perspektiv belysa betydelser och innebörder (Lindgren, 2011, s. 271). Utgångspunkten i dokumentforskning är att dokumentet i sig har ett innehållsligt värde som överstiger det bokstavliga innehållet. En viss mån av tolkning av innehållet kommer därför att genomföras med avsikt att belysa dolda innebörder och strukturer. En annan viktig aspekt av dokumentforskningen är att det empiriska materialet, dokumentet, är att betrakta som en permanent handling. Detta betyder att empirin är stabil även efter insamlingstillfället, vilket underlättar reproducerbarheten. (Denscombe, 2016, ss. 319–320)

För att undersöka hur NMR skapar sin identitet hade det kunnat tänkas vara en möjlighet att intervjua personer från organisationen. Ett problem som uppstår vid etnografisk forskning på svåråtkomliga miljöer är dock att få tillgång till fältet. Fangen (2001, s. 27) använder i sin studie av nazister i Norge sig av metoden deltagande observation. Denna observation, menar hon, kunde genomföras enbart med hjälp av att hon lyckades smälta in i studieobjektens vardagsmiljö och därigenom fick tillgång till två personer som fungerade som gatekeepers. Dessa gatekeepers gav sedan henne tillträde till diverse informella och formella möten som fungerade som underlag för studien. Detta visar på att det tar lång tid att bygga upp en tillit till organisationer i liknande miljöer, vilket inte hade varit genomförbart i en kandidatuppsats. (Fangen, 2001, ss. 28–37)

Silverman (2016, s. 53) menar dessutom att dagens sociologiska forskningsstudier generellt sett har en snedvriden syn på att samla in och bearbeta material. Han ställer sig kritisk till att etnografi skulle vara den viktigaste metoden och att observationer skulle vara den viktigaste insamlingsmetoden. Han påvisar vidare att kvalitativ metod inte alltid måste handla om att en forskare ställer frågor till en respondent (Silverman 2016, s. 57). Silverman riktar skarp kritik mot intervjustudier och säger att det enda som deltagarna har gemensamt är att de är på plats för att besvara en av forskaren förbestämd fråga på ett sätt som är tillfredställande för den pågående studien. Detta leder till att forskaren är benägen att, medvetet eller omedvetet, skapa sin data istället för att hitta den på fältet. Det enda sättet att få ut sanningsenlig information är enligt honom att använda material som forskaren själv inte samlat in. Han uppmanar därför forskare att vända sig till annat empiriskt material. (Silverman, 2016, ss. 53–54)

Fangen menar att det är målet med studien och vad som faktiskt ska undersökas som är det avgörande för metodvalet. Hon gör en distinktion mellan att få *kunskap* eller *kännedom* om ett ämne. I sin egen studie använde hon sig av en deltagande observation eftersom

hon ville kartlägga, alltså få *kännedom* om, personerna bakom nazismen. (Fangen, 2001, ss. 27–37).

I min studie har jag istället som mål att, för att använda Fangens begrepp, få *kunskap* om hur denna specifika organisationen skapar och bevarar sin identitet.

4.2 Material

Säkerhetspolisen bedömde under 2014 att det i huvudsak fanns fem stora högerextrema organisationer i Sverige. Dessa var Svenska motståndsrörelsen, NMR, Nationell Ungdom, Svenskarnas parti samt Förbundet nationell ungdom. (Ds 2014:4, s. 78) Svenska motståndsrörelsen uppgav att Nationell ungdom sedan 2006 var en del av deras organisation och sedermera också av NMR (Nordfront, 2006). Svenskarnas parti lades ned efter en misslyckad satsning på valet 2014 och med dem även Förbundet nationell ungdom (Expo, 2014).

I denna studie har jag valt att utreda NMR eftersom de är en av få kvarvarande öppett nationalsocialistiska organisationerna i Sverige. Att de dessutom har en partipolitisk gren underlättar arbetet eftersom detta leder till att de har publicerat ett öppet manifest som är tillgängligt för alla. I manifestet uttrycker de sina viktigaste ståndpunkter och vad de utåt sett står för, ideologiskt och politiskt.

Manifestet *Vår väg* (NMR, 2015) är ett 60 sidor långt, okonstlat material som kan sägas komma hierarkiskt uppifrån i organisationen och därför antas stå för organisationens gemensamma värderingar som de vill förmedla dem utåt.

Studien utgår ifrån ett konstruktivistiskt perspektiv när det kommer till det empiriska urvalet. Det som är avgörande för när en studie har ett konstruktivistiskt perspektiv på det empiriska underlaget är det faktum representativiteten i materialet avvisas. Fokus ligger istället på att vara pragmatisk och arbeta med lösa kriterium där lämpliga dokument är sådana som kan belysa problemställningen på ett sätt som får som effekt att den avslutande analysen kan generera ny, övertygande och intressant kunskap. (Justesen & Mik-Meyer, 2010, s. 112)

I studien har enbart öppna källor använts som empiriskt material. Agrell (1998) menar att öppna källor är ett samlingsnamn på information som finns tillgänglig utan att särskilda insamlingsmetoder behöver användas eller då informationen teoretiskt sätt hade kunnat hämtats ut av vem som helst. Med öppna källor åsyftas i allmänhet böcker, tidskrifter, tidningar, etermedia och vetenskapliga publikationer samt elektronisk information via databaser och internet. En fördel med att använda sig av öppna källor är att stora mängder

material, som är tillgängligt för vem som helst, ofta är gratis och enbart kräver relevanta språkkunskaper på ett enkelt sätt kan inhämtas. En nackdel kan vara att de stora mängderna information är svåra att hantera och koda in. Detta kan lösas med hjälp av att mata in texten i ett kodningsprogram på en dator eller, om materialet inte är så omfattande, kategorisera in själv. (Agrell, 1998, ss. 104–105)

4.3 Analysstrategi

För att göra det möjligt att hantera materialet användes en tematisk analys som utmynnade i temana ”biologiska” och ”kulturella” aspekter. Till skillnad från många andra analysstrategier är den tematiska analysen inte lika styrd och har ingen riktigt tydlig historia, istället kan den sägas innehålla kluster av olika tekniker (Bryman, 2016, ss. 584–585). I denna studie har jag använt mig av en teknik där idén är att skapa ett index av teman och underteman utifrån de återkommande motiven i texten. Dessa teman har utkristalliserat sig i och med läsning och omläsning av det empiriska materialet med hjälp av en teorirelaterad sökning i enlighet med Bryman (2016, s. 586). I nästa steg sätts dessa teman och underteman ihop för att skapa en kärna (Bryman, 2016, s. 585). Det är i detta steg i processen, kärnan, som kulturella och biologiska aspekter först formades till två övergripande teman. Yin (1989/2003, ss. 110–111) beskriver denna process som att leka med, känna på eller att manipulera data för att kunna skapa sig en uppfattning om vad den faktiskt har att säga.

När dessa kärnteman var utkristalliserade genomfördes en innehållsanalys i enlighet med Pickerings (2004) definition där han menar att en innehållsanalys kommer åt att analysera de aspekterna av en text som inte är kvantifierbara. Detta leder till en förståelse av den latenta innebörden i en text, såsom värderingar, fördomar samt utgångspunkter och skapar en förståelse bortom ordens omedelbara betydelse. (Pickering, 2004, ss. 889–890)

Ett annat möjligt alternativ som valdes bort är att lägga till exempelvis en visuell analys av vad bilderna kan tänkas representera. Även om dokumentmaterialet är så kallad sekundärdata eftersom jag själv inte har varit med och producerat materialet, betyder det inte att forskningen på det är objektivt. Det krävs en kritisk syn på min egna tolkning och forskarens roll i analysen. (Denscombe, 2016)

4.4 Etik

En forskare förväntas alltid närma sig sin uppgift på ett etiskt försvarbart sätt. Detta kommer ifrån övertygelsen om att det offentliga måste skyddas från forskaren som annars kan frestas att

ta till alla medel möjliga för att öka kunskapen om ämnet. Grundtanken är att forskaren inte har någon högre status som ger denne frihet att fullfölja sina intressen på bekostnad av andra, hur värdefulla hen än tror att studiens resultat kommer att kunna bli. (Denscombe, 2016, s. 423)

Även om denna studie faller utanför den beskrivning om etikprövning som finns i rättslig mening, Lag (SFS 2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor, hindrar inte detta från en etisk reflektion över studiens delar. (Vetenskapsrådet, 2011, s. 15)

Enligt vetenskapsrådet (2011, s. 13) finns det ett krav på att individer som medverkar i forskning ska skyddas från skada och kränkning, det så kallade individsskyddskravet. Samtidigt, menar de, ”är det inte rimligt att en obetydlig skada får hindra viktig forskning”. Forskningen är en samhällelig angelägenhet och har för avsikt att förbättra ett kunskapsläge som är bristfälligt. Dessutom kan sägas att forskningsresultat oftast har ett egenvärde, ett ”etiskt motiverat imperativ”, ett forskningskrav. Dessa två krav, individsskyddet och forskningskravet, är de som bör vägas emot varandra för att kunna säga att etiskt kvalitativ och god forskning bedrivs. (Vetenskapsrådet, 2011, s. 13f)

Med tanke på att NMR faktiskt är ett politiskt parti så är deras manifest en offentlig handling. Dock har de inte på något sätt efterfrågat denna undersökning och analysering av deras manifest vilket kan vara något problematiskt. Samtidigt är det som tidigare nämnts inte fråga om att undersöka en viss specifik individs åsikter eller privatliv utan istället en partipolitisk organisation och deras öppet publicerade material som undersöks. Slutligen kan nämnas att NMR på sin hemsida har en banderoll med texten ”Dela och sprid gärna material från webbplatsen, men kom ihåg att uppge Nordiska motståndsrörelsen som källa” (NMR, 2018c).

En fråga som uppkommit i anslutning till denna studie är om det på något sätt kan vara skadligt att sprida och belysa extrema budskap i en kandidatuppsats. Med kunskap om dessa extrema miljöer och organisationer kan det dock skapas en större förståelse för vad de vill, vart de kommer ifrån samt hur de bygger och bevarar sin identitet. Objektivitet och saklighet leder förhoppningsvis till en ökad medvetenhet och kunskap vilken kan användas för att öppna upp för diskussion.

Sammantaget de etiska övervägandena om skada för de inblandade och forskningskravet är slutsatsen att den senare väger tyngst och att det är en samhällelig angelägenhet att skaffa djupare kunskap om det undersökta fältet.

4.5 Tillförlitlighet, trovärdighet och generalisering

Inom samhällsvetenskaplig forskning måste det försäkras om att det som syftas att mäta faktiskt också är det som mäts, detta kan sammanfattas som validitet. Dessutom måste studien representera logiska påståenden som går att reproducera, sammanfattat med begreppet reliabilitet. (Yin, 1989/2003, ss. 33–35; Denscombe, 2016, ss. 409–416)

Begreppen reliabilitet och validitet har varit föremål för stor debatt och vissa, se exempelvis Guba och Lincoln (1994, ss. 105–117), menar att begreppen inte är applicerbara på en kvalitativ studie.

Denscombe (2016) menar dock att istället för att mäta studiens validitet bör vi utgå ifrån det undersökta dokumentet och säkerställa dess validitet. Det första som bör undersökas är dokumentets *autenticitet*, det handlar om att undersöka huruvida dokumentet är äkta, ursprungligt och vad det utger sig för att vara. I fallet med NMR:s manifest kan vi se att det exempelvis är tryckt av Nordfront förlag, som är NMR:s propagandatidning på nätet som också länkar till både NMR:s hemsida och manifest. Nästa steg i valideringsprocessen benämner Denscombe *representativitet*. Det handlar om att se om dokumentet är typiskt för sitt slag och om innehållet behandlas i sin kontext. NMR:s manifest kan ses som ett partipolitiskt program och på samma sätt som många andra partier förklarar NMR först hur dem upplever situationen och därefter vad de ska göra för att förbättra läget. Det tredje steget i processen handlar om *innehåll* av dokumentet. Här uppkommer frågor om tydlighet, jargong eller svårfångade koder. Om detta kan sägas att analysen i denna studie kommer att ägna sig åt att besvara denna fråga. Det fjärde och sista steget i valideringsprocessen är *trovärdighet*. Detta handlar om att avgöra om innehållet är riktigt och fritt från förutfattade meningar. Om ett dokument exempelvis redogör för händelser måste undersökas om det rör sig om en bevittnad händelse eller om denna har utspelat sig långt tillbaka i tid innan dokumentet skrevs. (Denscombe, 2016, s. 326)

NMR går emot den allmänna uppfattningen om att förintelsen har ägt rum och att det inte finns någon judisk konspiration, vilket dem påstår i sitt manifest. Detta tyder på att trovärdigheten i dokumentet inte är den starkaste.

Reliabilitet syftar till att säkerställa att efterkommande studier kan följa forskningsprocessen på ett sätt som möjliggör att en ny studie kan genomföras på samma sätt och få fram samma resultat och slutsats. Målet med reliabiliteten är alltså att minska fel och partiskhet ("bias") i studien. För att lyckas med detta krävs en noggrann dokumentation av de steg som har genomförts i insamlingen och analysen. Forskaren ska med andra ord vara så

transparent som möjligt i sitt arbete. (Yin, 1989/2003, ss. 33–35; Denscombe, 2016, ss. 409–416).

Trots att reliabilitet historiskt sett har betraktats som ett viktigt mått på samhällsvetenskapliga studiers reproducerbarhet är det svårt att upprätthålla bilden av att kvalitativa studier på något sätt ska vara reproducerbara i samma utsträckning som kvantitativa. Det som har varit fokus i denna studie har därför som sagt varit att dokumentera och vara så transparent som möjligt i alla delar, från insamling och kodning till analys och avslutande diskussioner.

Syftet med metoden fallstudie är att få fram det unika i just kontexten NMR och alltså inte att skapa kunskap som är applicerbar på andra organisationer, grupper eller kontexter. När det kommer till generalisering av ett enkelt empiriskt fall menar Yin (1989/2003, ss. 10–11) att det är en vanlig missuppfattning att fallstudier ska vara generaliserbara över en hel population eller grupp. Istället är fallstudier generaliserbara i förhållande till de teoretiska utgångspunkterna. Målet är att expandera och generalisera teorin på nya data, inte räkna frekvenser. Fokus ligger därför på NMR och deras skapande av en maktidentitet vilket gör materialet svårt att generalisera på andra grupper, även inom extremismfältet.

5 Analys och resultat

I detta avsnitt kommer empiri och teori att sammanföras på en deskriptiv grund. Syftet med att utgå ifrån att beskriva ett fenomen är att kunna gå in mer djupgående och detaljerat på de delar som är relevanta för studiens frågeställning. Detta för att producera nya insikter om ämnet. (Denscombe, 2016, s. 342)

Avsnittet kommer för tydlighetens skull att delas upp i de två kategorierna som jag utgått från i min frågeställning, alltså kulturella och biologiska aspekter av hur NMR skapar och bevarar bilden av sig själva som den starkare gruppen genom att särskilja sig från ”de andra”.

5.1 Kulturella aspekter

NMR inleder sitt manifest *Vår väg* (NMR, 2015) med att redogöra för sin viktigaste ståndpunkt.

Vår rasliga överlevnad och frihet är det absolut viktigaste målet med Nordiska motståndsrörelsens politiska kamp. Mot detta finns många hot, varav det mest alarmerande och akuta idag är den

massinvandring av rasfrämmande människor som sker till Norden. Detta i kombination med lägre födelsetal bland nordiska kvinnor än invandrade och det faktum att även de invandrade främlingarna ibland skaffar barn med nordiska kvinnor och män gör att den etniskt nordiska populationen minskar allt mer i relation till den utomnordiska. I klarspråk innebär den så kallade mångkulturen och massinvandringen fysisk undanträngning och folkmord på Nordens befolkning. (NMR, 2015, s. 8)

Enligt Said (1978/2016) är tanken om att det finns olika typer av geografisk separerbara områden med olika kulturer och människotyper en mänsklig svaghet. Det hade varken funnits ett Europa och väst eller ett Orienten och öst, om det inte vore för visionära idéer om att kunna dela in enorma geografiska områden i lätthanterliga och manipulerbara enheter. Europa och orienten är de facto *vårt* Europa och *vår* orient, två former av mänsklig föreställning. Denna föreställning beskrev mer européernas benägenhet att dela upp människor i typer än den representerade verkligheten. (Said, 1978/2016, ss. 205–209)

Det maktförhållande som uppstod mellan grupperna som Elias och Scotson (1965/2010) studerade, ledde till spänningar och konflikter när den etablerade gruppen försökte bibehålla sin överlägsna sociala ställning samtidigt som outsidergruppen strävade efter att få mer makt. Dessa spänningar kan vara latenta eller fullt synliga beroende på hur den etablerade gruppen uppfattar sin egen överlägsenhet. Känner sig den etablerade gruppen hotad, vare sig det stämmer att outsider-gruppen eftersträvar högre social status eller ej, leder detta till mer synliga och aggressiva yttringar. Detta får som effekt att den etablerade gruppen uppvisar specifika symptom i sitt försök att bibehålla sin överlägsna sociala status. (Elias & Scotson, 1965/2010, ss. 37–66)

Exempel på sådana symptom är en extrem och idealistisk sammanhållning med syfte att förstärka gruppen inifrån. Ett av dessa kan vara att medlemmarna i den etablerade gruppen börjar se till de anomiska delarna av outsidergruppen och de inomliga sin egen grupp. (Elias & Scotson, 1965/2010, s. 33)

NMR påvisar en tydlig likhet när det kommer till den självbild som den etablerade gruppen i Winston Parva uppvisar. De har gett sig själva tolkningsföreträde när det kommer till att skapa en bild av det ideala samhället och den ideala människan. När de exempelvis presenterar sin tanke om att de nordbor som genomfört värnplikten också ska ha rätt att behålla sitt tjänstevapen efter avslutad utbildning leder argumentationen in på USA och deras vapenlagar. NMR menar att det i sig inte är ett problem att ett land har en liberal vapenlagstiftning men att det inte går att jämföra en ”sund homogen nordisk befolkning” med ”de mångkulturella delarna av Nordamerika /.../ med skyhög brottsstatistik”. (NMR 2015, s. 47).

NMR presenterar här en bild av sig själva som något "sunt", samtidigt som Nordamerika ses som ett exempel på hur fel det kan gå om vi inte lyssnar på NMR:s argument om att mångkulturalism är något som skapar ett osunt samhälle. Vi kan också utläsa en förmyndartanke i att, om bara rätt människor hade haft samma förutsättningar hade de förvaltat dessa på ett bättre sätt. Elias och Scotson (2010, s. 13) menar att det medför en extra dimension till en redan obalanserad maktkonflikt när den etablerade gruppen också får tillgång till våldsmedel. I skapandet av bilden av Norden som en starkare kultur än andra säger NMR följande:

Forskning, innovationer, konst och högstående kulturella verk är något som historiskt sett verkligen utmärkt den nordiska rastypen gentemot många andra folk. Utan vårt eget och andra västerländska folks landvinningar och genialitet inom dessa områden hade människosläktet stannat i utvecklingen för många århundraden sedan. (NMR, 2015, s. 38)

Symptomen som Elias och Scotson (1965/2010) presenterar, i förhållande till om den etablerade gruppen känner sig hotad av outsidergruppen, återfinnas i argumentationerna om att USA står för en osund mångkulturalism och därför inte kan ha liberala vapenlagar. Det som representerar det nordiska är enligt NMR istället forskning, innovationer, konst, landvinningar och genialitet som har drivit hela världen framåt. Den bild som NMR försöker förmedla är att Norden är idealet som alla andra länder borde sträva mot att bli mer som. Samtidigt tillstår de att det finns något speciellt i den "nordiska rasen" gentemot andra som gör att de är kulturellt och biologiskt (mer om biologi i 5.2) ledande och de, enbart de, för den mänskliga utvecklingen framåt genom att fungera som den perfekta avbilden av det ideala samhället.

Said (1978/2016) argumenterar för att den kulturella gemenskapen som européer känner med varandra kommer från upptäcksresandets tid. När vi sökte oss ut i den utforskade världen kom rapporter och spekulationer om jättar, vildar och odjur som levde på de utforskade kontinenterna i öst, väst, norr och söder. Där i mitten låg Europa kvar som en iakttagare och ett privilegierat centrum för världen. Genom att expandera utåt stärktes därför den europeiska identiteten och sammanhållningen genom att de tvingades gå samman mot det utforskade och farliga. (Said, 1978/2016, s. 210)

Som utgångspunkt i sin gemenskap har NMR en bild av att resten av världen är motståndare mot det som organisationen vill uppnå.

I modern historia har alla stater som försökt stå utanför den rådande världsordningen blivit bekrigade. Det är även något som det nya Norden i värsta fall måste räkna med. Vi ska därför i denna kamp alliera

oss med andra stater som vill bryta sig fria från det moderna globala slaveriet. Många har redan genomskådat dessa orättvisor. Vi är övertygade om att vi även har allierade som ännu inte gett sig tillkänna. (NMR, 2015, s. 45)

Att säkerställa tryggheten för ”sitt” folk jämt mot andra ser NMR vidare som en viktig del i sin världsåskådning.

Norden måste också ha en offensiv förmåga för att, om nödvändigt, på kort varsel kunna ingripa i vårt närområde och/eller ha förmågan att hjälpa välsinnade stater med närbesläktade folkslag mot gemensamma fiender. (NMR, 2015, s. 46)

I detta citat gör NMR återigen det tydligt vilka de anser vara medlemmar i en ”vi-grupp” respektive en ”de-grupp”. Användandet av just ordet ”fiender” är dessutom en väldigt tydlig markering för deras syn på olik sinnade.

NMR har även en tanke om vilka som egentligen styr världen. De är övertygade om att det finns en sionistisk konspiration som influerar egentligen alla viktiga samhällsliga institutioner. Att de har listat ut hur denna konspiration fungerar och att den överhuvudtaget finns bidrar till att bygga en bild av dem själva som rättmätiga ledare i den tilltänkta framtida nordiska staten. (NMR, 2015)

Det nationalsocialistiska Norden står även inför en ytterligare utmaning som inte får överslätas. De krafter som styr vår värld idag är samma hatiska krafter som genom en världsomspännande allians besegrade Tyskland 1945. Vi kan inte utesluta att dessa sionistiska krafter med vapenmakt kommer försöka kväsa alla försök till nationalsocialistiska resningar om de bedömer att vi saknar förmågan att försvara oss. (NMR, 2015, s. 45)

Said (1978/2016) påvisar att det med likande argument debatterades i det brittiska underhuset i början av 1900-talet angående en kommande ockupation av Egypten. Arthur James Balfour, som haft en framstående ställning både i den brittiska politiken och i Egyptens monarks direkta närhet, ansåg sig ha skaffat en objektiv och bra överblick över situationen. Han menade att Egypten som nation hade funnits mycket längre än både England och resten av västvärlden. Han menade vidare att egyptierna historiskt sett varit extremt framgångsrika, inte minst ekonomiskt. Denna framgång hade alltid skett under ledning av en despot. Balfour var övertygad om att den bild som västvärlden hade av Egypten och orienten var den som stämde, och i hans värld fanns det inga andra sanningar. För honom handlade det inte om att den ena

sidan var bättre än den andra utan att det enda logiska var att den som visste mest om kulturen, folkets förmåga till stordåd och deras historia också var den som borde styra landet. I hans värld var det självklart att det inte var egyptierna själva som visste bäst vad de ville eller hur de skulle nå dit, utan det gjorde väst genom *orientalisterna*. (Said, 1978/2016, ss. 101–106)

En orientalist var en akademiker som hade till uppgift att tolka orienten åt sina västerländska landsmän. Denna tolkning var av hermeneutisk karaktär vilket fick till följd att uppgiften kunde genomföras långt ifrån den knappt begripliga civilisationen i öst och genom att översätta eller porträttera på ett förenklat sätt. Denna bild av orienten kom dock att ifrågasättas mer och mer i takt med att handelsfarande, pilgrimer och statsmän själva utforskade området och kulturen. Detta ledde till en diskrepans mellan den av orientalisterna presenterade bilden av orienten och den de resande själva tyckte sig uppleva. Statsmakterna fortsatte dock se orientalisterna som ett hjälpmedel och agenter när det kom till att utforma politik rörande orienten. Detta förstärkte orientalisternas egen uppfattning om att de hade penetrerat okunskapens slöja och gav dem makt att påverka viktiga politiska beslut rörande orienten. (Said, 1978/2016, ss. 344–345)

Said menar vidare att det i den tidigmoderna tidsåldern fanns ett spelrum för Europas orientalisterna att, utifrån samma övertygelse som Balfour, kliva in i ledarrollen för att återställa orienten till dess forna glansdagar. Antropologer, historiker och andra lärda kom att iklä sig rollen som de som visste mest om hur orienten hade sett ut tidigare och hur det därför borde framställas idag. I viljan att föra denna kunskap vidare kom en diskurs att utvisa sig, en diskurs om vedertagna idéer om hur orienten hade skapats och därigenom makt över densamma. (Said, 1978/2016, ss. 215–217)

På ett liknande sätt menar NMR att den sionistiska världskonspirationen idag styr våra tankar genom media.

I den liberala demokrati vi lever i är det en så kallad frihet att en liten och dold elit av människor med kommersiella och till och med folkfientliga intressen kan äga svensk media och styra folkets tankar i den riktning de vill genom monopol på det skrivna ordet. (NMR 2015, s. 26)

För att ytterligare förstärka bilden av sig själva som goda menar NMR på att det faktiskt är fel att vi genom invandring behåller den unika kunskapen som de nyanlända kommer med motiveringen att det är för ländernas och deras egen skull de utvisas.

Ett återbördande av främmande människor skulle även vara positivt för de länder eller regioner dessa kommer ifrån. Den enorma utländska kompetens som politikerna menar kommer hit är på samma gång det som dränerar deras egna länder livsviktig kunskap. Vi kan lika gärna beskylla våra så kallade folkvalda för en nykolonialism där de suger ut kompetens från utsatta länder bara för att ”berika” vårt eget land. Hjärnkirurger och civilingenjörer behövs i än högre utsträckning i dessa länder. (NMR, 2015, s. 10)

Sammantaget är det alltså till synes för deras eget bästa att de skickas tillbaka till sina länder. Precis som i fallet med Balfour är det återigen ”vi-gruppen” som vet bäst och har företräde framför de som inte är lika insatta i sina egna öden och därför inte heller har rätt att bestämma över sin framtid. NMR för vidare en argumentation där de ger sig själva status som de som också vet bäst när det kommer till hur det egna landet ska styras.

I dagens Norden är de olika partierna bara olika sidor av samma mynt då de i verkligt viktiga och stora frågor endast företräder den folkfientliga politik som massmedia och bankväsendet bestämt åt dem. Detta är såklart mycket negativt för folket som egentligen bara genom en falsk fasad luras till att deras röst på något av de olika etablerade partierna faktiskt gör skillnad. (NMR 2015, s. 19)

Då vår stat idag håller på att utrota sitt eget folk är den /.../ så långt ifrån en lyckad stat man kan komma. I klartext är den stat vi idag lever i brottslig och rent av sinnessjuk till sin natur. (NMR 2015, s. 20)

Istället vill NMR införa en vad de refererar till som en allnordisk senat. Denna senat väljs ut av NMR:s ledning efter det kommande maktövertagandet.

Senatorerna skulle /.../ väljas bland sådana som genom sitt liv konsekvent utmärkt sig genom förtjänster i samhället för folkets väl. De skulle inte vara karriärpolitiker med partiloyaliteter som idag. (NMR, 2015, s. 23)

Said menar att det är ett vanligt förekommande fenomen att reducera olik tänkande individer till att vara i första hand sina dåliga egenskaper och i andra hand sina arbetsuppgifter. Detta fenomen fungerar också i motsatta avseenden när det handlar om att profilera den egna gruppen som stark och med positiva egenskaper. (Said, 1978/2016, ss. 354–355)

Att bejaka den egna gruppens normer och känna stolthet över dessa är grepp som även Elias och Scotson (1965/2010) menar att den etablerade gruppen tar till för att stärka den

inre kulturen i gruppen. NMR menar att det framtida Nordens ledare bör besitta vissa egenskaper som att ha utmärkt sig i livet, genomgått prövningar, visat handlingskraft och gott omdöme, vara av god fast karaktär samt omutbar (NMR, 2015, s. 23f). De positiva egenskaperna, här i form av handlingskraft, gott omdöme, vara av god fast karaktär samt omutbar, tillskrivs den tilltänka ledaren och ses som en del av gruppkarisman.

Stoltheten över att tillhöra den etablerade gruppen som, enligt den egna emotionella jämförelsen, ses som mäktig, unikt värdefull och mänskligt överlägsen är funktionellt beroende av att medlemmarna i gruppen underkastar sig de förpliktelser som medlemskapen påtvingar. Överlägsenhet i makt ses som resultatet av en mänsklig förtjänst, ofta med särskild hjälp från naturen eller gudar. Att offra sig genom att underkasta sig gruppens normer ses som en enkel sak när belöningen är att få ta del av gruppens karisma. I relation till den egna självbilden ses outsider-gruppen som oförmögen att följa dessa normer och restriktioner, de ses som kollektivt och individuellt anomiska. Dessutom hotar outsider-gruppen den etablerade gruppens inre försvarsmekanism mot kränkningar av de gemensamma reglerna och tabun som inom gruppen skapar självrespekt, stolthet, kamratskap och en identitet. För att bevara den sociala maktöverlägsenheten sluter den etablerade gruppen därför sina led. (Elias & Scotson, 1965/2010, ss. 36–38)

5.2 Biologiska aspekter

Tillsammans med andra folkgrupper som i olika grad betecknades som efterblivna, ociviliserade och outvecklade betraktades orientalerna inom ramar konstruerade utifrån biologisk determinism och moralisk-politiska proklamationer. På det viset förknippades orientalen med vissa element i det västerländska samhället (brottslingar, sinnessjuka, kvinnor, fattiga) vars identitet bäst kan beskrivas som annorlunda. Gemene man såg sällan orientaler, tittade inte på dem och träffade dem inte personligen. Istället analyserades de, inte som medborgare eller ens som människor, utan som ett problem som skulle lösas eller begränsas. (Said, 1978/2016, ss. 324–325)

Att särskilja sig rent biologiskt ifrån vad NMR uppfattar som andra ”raser” är en grundläggande tanke för all nationalsocialism och så även för NMR. Att se invandringen som ett problem som måste lösas på samma sätt som orientalisterna såg orientalerna uttrycker de i sin invandringspolitik på följande sätt:

Massinvandringen är en stor belastning på vårt välfärdssamhälle, den ökar kriminaliteten och skapar kulturkrockar, men allt detta är egentligen bara ytterst små problem i jämförelse med om vårt folk skulle

upphöra att existera. Vår ras- och invandringspolitik handlar inte om hat eller förtryck - det handlar om överlevnad och vad som är bäst för vårt folk. Om de nordiska folken dör ut är det totalt oåterkalleligt. (NMR, 2015, s. 8)

Att det existerar olika mänskliga raser, med inte bara skilda utseenden utan också skilda mentala egenskaper såsom intelligens, karaktärs- och personlighetsdrag är helt otvivelaktigt bevisat genom så väl vetenskaplig forskning som genom sunt förnuft. (NMR, 2015, s. 9)

Massinvandringen har /.../ redan nu nått sådana proportioner att det vore omöjligt att göra Norden till en sund nation igen genom att bara stoppa invandringen och sedan låta de rasfrämlingar som redan befinner sig inom Nordens gränser få stanna kvar. Ett återsändande av merparten av alla de som inte är etniska nordeuropéer eller av närbesläktade folkslag måste inledas snarast möjligt efter det att invandringen stoppats. (NMR, 2015, s. 9)

Orientalisterna menade ett av problemen var att det orientaliska folket saknade brist på exakthet. Denna brist på exakthet menade de var det som främst definierade deras tankesätt vilket ofta ledde till motsägelser och rena lögner. I rak motsats sågs europén som noggrant resonerande och vars utsagor saknade motsägelse. Han var av naturen skapad att vara kritisk i sitt tänkande och krävde konkreta bevis för att styrka ett påstående. Européns intellekt kunde till och med liknas vid en mekanisk apparat medans orientalens saknade likformighet. (Said, 1978/2016, ss. 110–111)

NMR uttrycker sig på ett liknande sätt angående vad som är unikt med de nordiska folken och hur dem särskiljer sig från andra:

De nordiska folken har historiskt levt separerade från inblandning av främmande folkslag och har därför i allt väsentligt bevarat en unik genuppsättning, kultur och samhällsbyggaranda. Skillnaden mot andra folkslag på jorden kan skådas genom de nordiska folkens utseenden men går betydligt djupare än de rent visuella. Egenskaper som samarbetsvilja, uppfinningsrikedom, ordningssinne, plikttrohet och altruism har präglats fram under tusentals år av raslig separation. (NMR, 2015, s. 9)

För att säkra denna unika genuppsättning föreslås inte bara att invandringen stoppas utan även att en stor andel av de utomeuropéer som befinner sig i Norden skickas tillbaka. Staten ska stå för transporten tillbaka till ursprungslandet eller ett annat land som vill ta emot människorna. (NMR, 2015, s. 9–10)

Stämplingen av en enskild individ som agerar på ett sätt som inte överensstämmer med resterande del av gruppens förväntningar kallas stigmatisering. Elias och Scotson (1965/2010) menar att flera dimensioner av begreppet dock går förlorat om vi använder oss av

denna enkla definition. Istället menar de att det också förekommer så kallad gruppstigma. I sin studie fann författarna att medlemmarna av en viss grupp stämplade en annan grupps medlemmar, inte för deras egenskaper som individer, utan för att de tillhörde en grupp som betraktades som kollektivt skild från och underlägsen den egna gruppen. Ett vapen som användes i dessa sammanhang av den etablerade gruppen var att moraliskt särskilja sig genom att sätta stämpeln ”lägre människovärde” på outsider-gruppen för att bevara sin sociala överlägsenhet. (Elias & Scotson, 1965/2010, ss. 32–33)

Om brottslighet säger NMR att:

Det är oansvarigt av en stat att släppa ut ”monster” i samhället. Det är också inhumant av en stat att hålla någon inlåst hela sitt liv. Seriemördare, pedofiler som utfört grova förgripelser, narkotikalangare som spridit dödligt gift till hundratals människor m.fl. har i vårt avseende förbrukat sin rätt och frihet att leva. Trots att ett dödsstraff är oåterkalleligt måste vi kunna tillämpa det vid särskilt hänsynslösa och grova brott. När bevisningen verkligen anses stå utom allt rimligt tvivel, bör brottet kunna straffas med döden. (NMR, 2015, s. 53)

NMR har som tidigare visat många outsider-grupper som de ser som sina motståndare. En av dessa grupper är de homosexuella och egentligen alla som har en liberal syn på samlevnad. NMR har en syn på familjeförhållanden där de sätter kärnfamiljen i fokus och där allt som avviker från idealet inte passar in i deras världsbild. Som tidigare påvisats för NMR sin retorik bestående av skarpa linjer om vad som är rätt och fel, ont och gott eller friskt och sjukt.

Kulturmarxismen, där feminismen har en central roll, för fram en folk- och familjefientlig hållning vilket lett till att de som vill så split mellan könen även tagit sig an homofrågor i syfte att krossa den så kallade heteronormen – det vill säga den naturliga strukturen i varje friskt samhälle. /.../ En frisk och välfungerande familj, sett till vad som är naturligt och till barnens bästa, bildas givetvis av en man och en kvinna. Denna grund måste genomlysas samhällsdebatten. (NMR, 2015, s. 45)

Som framgår av de två senaste citatet har inte alla samma rätt att leva i det framtida nordiska samhället. Enligt NMR bör det göras skillnad på olika individer utifrån om de har åsikter som inte överensstämmer med deras världsåskådning och handlingar som strider extra mycket mot det de anser vara ett skadligt beteende, såsom landsförräderi, homosexuella eller vissa typer av brottslingar.

För att förstå strukturerna bakom hur orienten porträtteras föreslår Said (1978/2016) att vi ser till det mänskliga behovet av att kategorisera in och klassificera både natur och människor. Att omvandla typiska beskafter och egenskaper hos ett ting från

visuella upplevelser till mätbara data möjliggjorde en indelning i ett antal *typer*. Dessa typer kunde sedermera tilldelas specifika *karaktärer* som tillhörde sociala nätverk av andra karaktärer. På så sätt kunde hela befolkningen och varje enskild individ kartläggas genom en på förhand bestämd generaliseringsmodell. (Said, 1978/2016, ss. 212–213)

Denna kunskap är i sig grundläggande för att förstå sig på hur naturen hänger samman, dock uppstår problem när vissa egenskaper som klassas som bra eller dåliga också tillskrivs de olika typerna. Moraliska arketyper målas upp och orientalerna börjar beskrivas utifrån generaliseringar såsom att de skulle vara primitiva och tröga. (Said, 1978/2016, s. 214)

6 Avslutande diskussion

Studiens forskningsfråga har varit att undersöka hur Nordiska motståndsrörelsen skapar en högerextrem maktidentitet som överordnade genom att avgränsa sig mot etniska minoriteter i samhället utifrån kulturella respektive biologiska aspekter.

I avsnittet om kulturella aspekter redogjordes för likheter i användandet av en utomstående grupp som referensgrupp på vilken de sämre egenskaperna appliceras samtidigt som den egna etablerade gruppen stärks genom att framhäva de positiva egenskaperna. I delen om biologiska aspekter framkommer att synen på orienten (Said, 1978/2016) och synen på de ”utforskade” samhällena än idag står på samma grund som tidigare där människor från vissa samhällsstrukturer ses som mindre värda. Skapandet av diskursen är det som är avgörande för att skapa en uppfattning om en grupp människor. Diskursen leder vidare till att individer blir blockerade, i sitt fria tänkande, av en rådande uppfattning om vad som är rätt och vilka fördomar som faktiskt är sanna. Uppfattningen bestäms av den etablerade gruppen som därigenom också ges tolkningsföreträde. Detta tolkningsföreträde kan i extrema fall leda till att den etablerade gruppen anser sig veta bättre än outsidergruppen om vad som är bäst för den senare. Spänningar mellan grupperna uppkommer på grund av maktförhållandena vilket leder till mer utanförskap.

Vid en analys av de biologiska aspekterna blir problemen med den rådande diskursen och maktförhållandena än mer konkreta. Vissa mänskliga egenskaper har fått en positiv konnotation medans andra stigmatiseras. Enligt Said (1978/2016) är det ett mänskligt behov att kategorisera in människor efter typer och kategorier. Behovet grundar sig i ett beroende av att förstå den sociala verkligheten vi lever i, men på grund av dess komplexitet behöver utgångspunkten tas i någonting som känns igen. Problematiken med denna kategorisering uppstår när fördomar och negativa konnotationer tillåts vara det som avgör om vi ser en människa som en individ eller ett samhällsproblem.

Bilden av orienten har tydligt följt det rådande världsläget ur ett historiskt perspektiv och bilden av ”de andra” har uppdaterats allteftersom vissa föreställningar passar bättre än andra. På 1970-talet sågs exempelvis araben som den hotfulle och presenterades, som i en smidig övergång från bankkrisen, ofta med semitiska yttre attribut. Karikatyren av schejken bakom en bensinpump kom att stå för alla ”våra” problem, vilka till stor del berodde på bensinbrist. Araben kom att ta över rollen från judarna och i och med att orientalismen redan var utbredd och att båda folkslagen sågs som orientaliska var det inte svårt att flytta över egenskaperna från den ena till den andra. Därmed flyttades också den västerländska misstron.

Det finns ingenting som säger att det ena sättet att framställa sin egen grupp i ljuset av andra grupper skulle vara sämre än något annat sätt att skapa sammanhållning och en identitet. Det kanske till och med kan tyckas vara det naturliga sättet att skapa en gemenskap inom gruppen. Effekten av detta kan i förlängningen bli att andra, avvikande grupper, ses som mindre värda och därför inte accepteras på samma premisser.

Det som bör ifrågasättas och föras upp i ljuset är vilka som tillåts bli framtidens orientalister och sakkunniga i frågor som berör vår moral och åsikter om andra människor.

Elias drar vidare slutsatsen att de egenskaper som den etablerade gruppen tillskriver outsidergruppen är just de som skapas av själva utanförskapet och det efterföljande förtrycket. Maktskillnaderna kan därför sägas anta en form av självuppfyllande profetia där utanförskap leder till mer utanförskap. Därför är det just i tider som uppfattas som svåra som maktskillnaderna blir som tydligast. Ju större maktskillnad det finns mellan grupperna desto större är också sannolikheten att outsidergruppens ”värsta” minoritet ska handla på det sätt som den etablerade gruppen beskyller hela outsidergruppen för och därigenom bekräftas bilden av outsidergruppen ytterligare. (Elias & Scotson, 1965/2010, ss. 19–20)

Det som bör betänkas är dock att diskursens struktur inte bara är en struktur baserad på lögnar och myter som försvinner så fort ”sanningen” kommer fram. I akademisk mening går det i och för sig inte att se studierna på orientalismens område som sanningar utan som resultat av en stark diskurs skapad av socio-ekonomiska och politiska institutioner. Inte heller finns det ett rätt eller fel synsätt på världen utan allting handlar om vem som ges förtroende att föra den gemensamma talan och därigenom också tolkningsföreträde. (Said, 1978/2016, ss. 69–70)

Vem ”vi-gruppen” definierar som annorlunda kommer påverka inte bara den egna gruppen och dennes egenskaper utan också den andra gruppens självbild och strävan. På ett liknande sätt måste den kunskap som införskaffas om NMR och liknande organisationer, oavsett om det rör sig om vänster, höger eller religiös övertygelse förstås. Det är genom den

kunskapen vi kan driva ett effektivt förebyggande arbete för att få individer att uttrycka sina åsikter på demokratisk väg. Genom att förstå att det i det sociala samspelet skapas kategoriseringar, och därigenom fördomar och ideal, kan vi också förstå de extrema identiteterna. Det är på detta sätt som syftet med denna uppsats, att belysa vad som krävs för skapandet av en högerextrem identitet, kan nås och kunskapsluckan om identitetsskapande i högerextrema miljöer kan fyllas.

6.1 Vidare forskning

När det kommer till vidare forskning inom ämnet finns en hel del kunskapsluckor. Dels saknas det helt utvärderingar av vilka interventioner som faktiskt fungerar när det kommer till att få individer att lämna extrema miljöerna, både i en svensk och internationell kontext. Veldhuis & Kessel (2013) menar utöver detta att det skulle vara nödvändigt att samla in data ifrån fängelsestatistik med en utgångspunkt i rekrytering av nya medlemmar, hur grupperna opererar inne i fängelser och om de överlappar andra kriminella nätverk både på insidan och utsidan.

En annan intressant ingång hade varit att undersöka andra extrema organisationer och miljöer, dels på ”högerkanten” där det finns andra politiska organisationer som Alternativ för Sverige, dels i de andra miljöerna som Säkerhetspolisen (2010) kallar för islamistiska och autonoma. Detta för att undersöka om det kan finnas likheter och skillnader i hur dessa organisationer presenterar sig och skapar bilden av ett eventuellt annat ”vi och de-förhållande” och vad som i så fall skulle kunna tas med in i det förebyggande arbetet.

Mattson & Persson (2017, ss. 199–200) menar vidare att det finns en omfattande kunskapslucka när det kommer till rättsvetenskaplig analys som undersöker våldsbejakande extremism i en svensk kontext.

En aspekt av identiteten som inte tas upp i denna rapport men som det skulle finnas möjlighet att använda sig av är ett genusperspektiv. Frågan om vad det finns för manliga ideal och patriarkala strukturer som kan bidra till deras självbild är något som ett genusperspektiv hade kunnat utreda.

Ett annat perspektiv på extremismen skulle kunna vara att undersöka mer vad skolans och lärarnas roll är i de tidiga åren och hur de kan arbeta för att få mer kunskap och metoder (Se Mattson, 2017).

7 Referenser

Awan, I. (2013). Extremism, radicalisation and terrorism. I Imran Awan & Brian Blakemore, (red.) Extremism, counter-terrorism and policing. Surrey: Ashgate.

Agrell, W. (1998). Konsten att gissa rätt: Underrättelsevetenskapens grunder. Lund: Studentlitteratur.

Betz, H-G, & Immerfall, S. (red.). (1998). The new politics of the right: neo-populist parties and movements in established democracies. London: MacMillan Press LTD.

Brottsförebyggande rådet och Säkerhetspolisen. (2009). Våldsamt politisk extremism: Antidemokratiska grupperingar på yttersta höger och vänsterkanten. Rapport 2009:15. Västerås: Edita Norstedts.

Bryman, A. (2016). Social Research Methods 5th ed. Oxford: Oxford University Press.

Carlsson, C. (2016). Att lämna våldsbejakande extremism: En kunskapsöversikt. Institutet för Framtidsstudier. Stockholm 2016.

CVE. (2018). Om CVE. Uppdaterad 2018-05-04. Hämtad 2018-05-05.

<https://www.cve.se/om-cve.html>

Dickson, S. & Mattsson, V. (2013). Attack mot antirasister – flera knivskars. *Aftonbladet*, 15 december. <https://www.aftonbladet.se/nyheter/article18026469.ab>

Ds 2014:4. Våldsbejakande extremism i Sverige - nuläge och tendenser. Stockholm: Kulturdepartementet.

Due Enstad, J. (2017). "Glory to Breivik!": The Russian Far Right and the 2011 Norway Attacks. I *Terrorism and Political Violence*. 29(5), ss. 773–792. Januari 2017.

Eatwell, R. (2003). Reflections on Fascism and Religion. I *Totalitarian Movements and Political Religions*. Volym 4, 2003 utgåva 3.

Elias, N. & Scotson, J.L. (2010). Etablerade och outsiders. Lund: Arkiv förlag.

Eriksson, A-K. (2017). Möt nordiska motståndsrörelsen. *Metro*, 13 november.

<https://www.metro.se/artikel/bakgrund-m%C3%B6t-nordiska-motst%C3%A5nds%C3%B6relsen-xt>

Expo. (2014). Svenskarnas parti. Uppdaterad 2018-04-17. Hämtad 2018-05-13.

<https://expo.se/fakta/wiki/svenskarnas-parti>

- Fangen, K. (2001). En bok om nynazister. Oslo: Universitetsforlaget.
- Guba, E.G. & Lincoln, Y.S. (1994). Competing Paradigms in Qualitative Research. I Denzin, N.K. & Lincoln, Y.S. (red.). Handbook of Qualitative Research, ss. 105–117. Thousand Oaks: SAGE.
- Hemmingsen, A-S. (2012). Anti-demokratiske og voldsfremmende miljøer i Danmark, som bekender sig til islamistisk ideologi. Hvad ved vi? DIIS Report 2012:06. Copenhagen: Danish Institute for International Studies, DIIS.
- Hervik, P. (2006). The Emergence of Neo-nationalism in Denmark, 1992-2001. I Gingrich, A & Banks, M (red.). Neo-nationalism in Europe and Beyond: Perspectives from Social Anthropology, ss. 92–107. Oxford: Berghahn Books.
- Justesen, L. & Mik-Meyer, N. (2010). Kvalitative metoder: Från vetenskapsteori till praktik. Köpenhamn: Hans Reitzels Forlag.
- Kriminalvården. (2016). Våldsbejakande extremism i kriminalvård – en kunskapsöversikt. Kriminalvården. <https://www.kriminalvarden.se/om-kriminalvarden/publikationer/forskningsrapporter/valdbejakande-extremism-i-kriminalvard/>
- Lindgren, S. *Textanalys* (2011) I Fangen, K & Sellerberg, A-S (red.). (2011). Många möjliga metoder. ss. 269–282. Lund: Studentlitteratur.
- Lund, K. (2014). Motståndsrörelsen bildar parlamentarisk gren. Nordfront 2014-10-02. Hämtad 2018-05-08. <https://www.nordfront.se/motstandsrorelsen-bildar-parlamentarisk-gren.smr>
- Löow, H. (1998). Nazismen i Sverige 1980–1997: Den rasistiska underground-rörelsen: musiken, myterna, riterna. Stockholm: Ordfront Förlag.
- Löow, H. (2015). Nazismen i Sverige 2000–2014. Stockholm: Ordfront Förlag.
- Mattson, C. (2017). Extremisten i klassrummet: Perspektiv på skolans förväntade ansvar att förhindra framtida terrorism. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet. https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/54795/1/gupea_2077_54795_1.pdf
- Nationella samordnaren mot våldsbejakande extremism. (2016). Nationell strategi mot våldsbejakande extremism. <http://media.samordnarenmotextremism.se/2016/06/NSMVE-Strategi.pdf>

- NMR. (2015). Vår väg – Ny politik för en ny tid. Grängesberg: Nordfront förlag.
- NMR. (2018a). Vilka är Nordiska motståndsrörelsen? <http://www.nordiska-motstandsrörelsen.se/?p=332> [2018-05-12].
- NMR. (2018b). Våra kandidater. <http://www.nordiska-motstandsrörelsen.se/?cat=7> [2018-05-14].
- NMR. (2018c). Nordiska motståndsrörelsen – vi är inga politiker, vi är folket. <http://www.nordiska-motstandsrörelsen.se/> [2018-05-15].
- Nordfront. (2006). Död åt Nationell Ungdom. Nordfront. Publicerad 2006-05-10. Hämtad 2018-05-12. <https://www.nordfront.se/dod-at-nationell-ungdom.smr>
- Olausson, J., Snöblom, J. & Abrahamsson, A. (2017) *Stökigt när nazister samlades i Göteborg. Göteborgsposten (GP)* 28 november.
- <http://www.gp.se/nyheter/g%C3%B6teborg/st%C3%B6kigt-n%C3%A4r-nazister-samlades-i-g%C3%B6teborg-1.4776517>
- Pickering, M.J. (2004). Qualitative content analysis. I *The SAGE Encyclopedia of Social Science Research Methods*. (red.) Lewis-Beck, M.S., Bryman, A. & Futing Liao, T. ss. 889–890. London: SAGE.
- Polismyndigheten. (2017). Myndighetsgemensam lägesbild om organiserad brottslighet 2018–2019. Stockholm: Polismyndigheten.
- https://polisen.se/siteassets/dokument/organiserad_brottslighet/myndighetsgemensam-lagesbild-2018-2019.pdf
- Said, E. (2016). *Orientalism*. Stockholm: Ordfront förlag.
- Silverman, D. (2016). En mycket kortfattad, ganska intressant och någorlunda billig bok om kvalitativ forskning. Lund: Studentlitteratur.
- Socialstyrelsen (2017). *Våldsbejakande extremism – ett utbildningsmaterial för socialtjänstens arbete med barn och unga vuxna*. Stockholm: Socialstyrelsen.
- Säkerhetspolisen. (2010). *Våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige*. Stockholm: Säkerhetspolisen.
- http://www.sakerhetspolisen.se/publicerat/rapporteramnesvis/valdsbejakandeislamistiskextremism/valdsbejakandeislamistisk_extremismisverige.4.34ffc68f1235b740c0680005424.htm

Veldhuis, T.M & Kessels, E. (2013). Thinking before Leaping: The Need for More and Structural Data Analysis in Detention and Rehabilitation of Extremist Offenders. ICCT Research Paper. Februari 2013. <https://www.icct.nl/download/file/Veldhuis-Kessels-Thinking-before-Leaping-February-2013.pdf>

Vetenskapsrådet. (2011). GOD FORSKNINGSSSED. Stockholm: Vetenskapsrådet.

Yin, R.K. (2003). Case Study Research – Design and Methods. Uppl. 3. London: Sage Publications.